

مجله

۱۳۰۹

په پنجه شنبه کونړی نشر اولنور

سیاسیاندن ماعدا هر شیدن بحث ایدر. درج اولنویان اورانی اعاده اولنلار.

امور اداره ونه بریده عاڼه هر خصوص ایچون ملیر مسئول قصبایر نامه مراجعت اولنور.

نسخه سی ۴۰ پاره در

اداره خانه سی:

باب عالی جاده سنده قصبایر مطبعه و کتابخانه و مجلدخانه سیدر

شرائط اشترا

پرسنه لکړی سعادت ایچون - اداره خانه دن آتقی اوزره - بکری، ولایات ایچون پوسنه اجیر نیله رار او تونوز غروشد.

محتویات

مکتوب - فکر ایچاد - معارف - ایلک بهار - ذکر من - کتاب - هوای نیسی
حقنه معلومات مختصره و مفیده مابعد - بیل - اغاچ قاقان - بحر محیط هند
شمالینک غربی و بحر اطلس - شمالینک شرق صغوق سو جریانی شمعیت بدن و دوقنور
«براون ساکار» تجریری - اوقو - یکی اسولده طوبیه متنوعه - تسکین
حرارت ایچون الکای، براسول - لکه چیقارمه اصولی - فی الکتابه - برهفته لق
توبم - یکی کتابلی.

مکتوب

- ۱ -

برادر!

کچنکی بوللادیغم مکتوبده آثار عتیقه دن بحث ایده جکی
وعدا ایلشدم. ایشته شمدی او وعدیمی ایفا ایدیورم:

آثار عتیقه فیه تحریاتی بوکون او قدر ایلری کینمشدردک
تاریخک آغوش اطلاعاتنه واصل اولامیان بعض حقایق ایشته
اونجری سایه سنده کشف اولنمشدرد. قون حاضره تاریخک
احاطه ایده مدیکی اساطیر عاڼه هیکلری طور اراغک التندن
چیقاردی کبی. بوندن درت بیک سنه اول طاشارک اوزرینه
حک ایدلش اولان خطوط قدیمه مصریه دنه حل ایدرک

ماضینک لسانی - حتی دقایق و غوامضیه - استقباله نقل
اچمشدرد. بوکون هانکی بر موزه کیرسه کز. نظر دقکزه
تصادف ایده جک بر ستا، یاخود بر مویاسزه ادوار ماضیه دن
خبرلر ویرر. اسکندرک بابایی فیایی کورورسکزکه او قلر،
قالقانلر اراسنده مشاهده اولنور. فنلونک تصویر ایشدیک
«تلماق» اوراده قالیسو اوراده در. هیکل تراش مشهور فیدیا سک
اثر دست مهارتی اولان هیکل ده اوراده رونما اولور.

آثار نفیسه عتیقه ده بوله در. بر رسم خانه کیرسه کز.
حیران اولما مقفکزر قابل دکلدر. مثلا مشهور رافائک
اساطیر بریلرینه عاڼه یادینی بر لوحه اوراده هر کسک تقدیری
جلب ایدر. وه نوسک دیکز کوپوکلری اینجندن ظهوری
عشق قانادلری آلتنده کیزلیدی بر تبر سودانک کنج کوکلره
یاره آچدیغی مصور بر لوحه کورورسکز که یک اسکی
بر رسم کدرد. بونلره نیچون بو قدر اهمیت ویریلور؟ بونلر
نیچون صافلانیور؟ بونلری مصور اوله رق، بر جوق کنا بلر
نیچون نشر اولنیور؟ بو سؤاللرک جوابی یک قصه و یک
ساده در: ماضیدن خیر اولقی ایچون!

تاریخک احاطه ایده میه جکی بر زماه قدر ارجاع نظر
ایتمک حاجت یوق! هیچ بر اوروپالینک انکار ایده میه جکی

شیر وارسه ده، لافردی بی اوزاقعدن اجتناب ایتمک
جهتله بو قدرجه اکتفا بی مناسب کوردم.

استقبالی ماضیدن خبردار اتمک ایچون آثار عتیقه
فیه نیک نه قدر الزم اولدینی یوقاریده سوبلمشیدم.

او سوزی خوش کورسه کربله سوکره کی سوزلم
ایچون بکا دیرسیکره بک اعلا! «استقبالی ماضیدن خبردار
ایتمک» فکری دوغری اولسون. یا بر چوروک دیش
یدی یوز اوتوز لبرایه آتیر، سوکره ده بر آتون خلقه
کیریلجه بک قدر اهمیتی حاز اولورمی؟ بر ششاقه بی اون
طقوز بیک ایکی یوز فراغه اشترا اتمک جنت دگیلدر؟
بش یوز اتمش بر بیک فراشق البسه تصور اولورمی؟
اون یاره بیهل آیین بر قام قرق بش بیک فراغه دکرمی؟
یا بوکون یوز یاره صانیلان بر باستونک بش یوز فراغه
صانیلمی غراشدن دگیلدر؟ طقوز یوز الی فراشق بر بیک
بیک بش یوز فراشق - طونباق - بر ساعت تصور اولورمی
اوتوز بش بیک فراق بر قورشونه مقابل اولورمی؟ اون
بش بیک فراقک بر صاندالیه قارش فدا ایلمی موافق عقل
و حکمت مبدر؟»

بنده سزه جواب ویریم. از جمله دیرم که: «اودیشک
صاحی اولان ذات ریاضی دنیان فن جلیک استادی ایش!
اوالسه برقره مالک البسه-یدر. او قلملر بر معاهده بی
امضالادی. هله اوبرتک قلم حسابت بشریه نیک ال دقیق، ال
رقیق نقطه لرینی شرح و ایضاح ایدرک بر قسم جمعیت بشریه نیک،
جهان سفالتک ال قراکق گوشه لرینی جهان کوشتردی. او
باستون، قلمی ایسته دیکی کی استعمال ایدن، ابو الادبا عنوانی
قازانان برادرمک اله کجیدی. اویلک اوساعت امیل، مؤلفنک
جهان حسابت اولان قلبنک ضربه لرینی حس ایتدی. او قور-
شون بر جصور عسکرک نشانه مفخرتی ایدی. او صاندالیه،
آتاری بی بتون ملل متعدد نیک ترجمه ایتدیکی مشهور بر شاعرک
کرسن استغراقی اولدی. آثار عتیقه حقنسه قدر شناساق
کوشترن ارباب مراق، مشاهیر منسوب اولان بوکمی شیرله
قارش نه قدر فداکارلق اتمش اولسه لرینه آذر. چونکه
بو حال، بیوک ادملر حقنهدکی قدر شناساقی کوشتر.»

آثار عتیقه ادبیه ایچون ایدیلن اعتناده تمامیه بوبله در.
حیاتی اساطیرله قاریشه جق قدر اسکی اولان هومرک ایلیاداسی،

حقایقندر که بعض ارباب مراق، کنسیرلندن یکریمی سینه
اول گش. فقط مشاهیر عدادینه ادخال ایدلمش اولان بعض
ذواتک متروکاتندن ال کوچوک برشیته مالک اولغنی بک
بیوک مختیارلق عدا دیورلر. بوبلده [تجموعاً بوالصفا] ده مندرج
بر مقاله نیک بعض جهت لرینی مجمل - عرض ایدیم ده، آثار
عتیقہ بی الله اتمک ایچون کوشترن انعاما کی تعیین ایدیکر:

انکله مشاهیر ریاضیونندن [نیوتون] ک بردیشی.
برانکلیز اصلزاده سی طرفدن بیک سکیز یوز اون اتی
سنه سنده یدی یوز اوتوز انکلیز لیراسنه اشترا اولمش!
التون بر خلقه بکیرلمش! یوزوک مقامنده استعمال ایدلمش.
ناپولیون بوناپارطک [یلو] محاربه سنده کیمش اولدینی شافه،
اون طقوز بیک ایکی یوز فراغه بر قادن طرفدن آلمش!
اون ایکجی شارلک [پولتاوا] محاربه سنده کیدیک برالبسه
بش یوز آلمش بر بیک فراغه صانیلمش! آمیانس معاهده سنک
امضانده استعمال اولان ایکی قلم اون ایکی بیک بش یوز
فراق مقابلنده ویرلمش! وقتور هوغو (سفالر) عنوانی
اثر مشهوری علی طریق الاملا زوجہ سنه یازدیرمش.
حکایه بی تحریرده قوللانیلان قلمک کنسیرلندن مختش اولغاسی
مادامک خدمتجیسی طرفدن رجا اولمش. قادن خدمتجینک
بو قدر شناسافه قارشى نمونیتی حاوی برده کاغذ یازدیرق،
قلمی ویرمش. نهایت خدمتجی قادنک الله بولان قلم
برانکلیز طرفدن قرق بش بیک فراغه آلمش! هوغو نیک
زوجہ سی طرفدن یازیلان کاغذ ایچون دخی بش بیک فراق
تکلیف اتمش ایسه ده، خدمتجی قادن یوز بیک لیرا ویرسه
اواغدی فدا اتمک احتمالی اولدینی بیان الیه خامی حقنهدکی
حرمت و محبتی اثبات اتمش! وولترک قوللاندینی باستون
بش یوز فراغه صانیلمش! ژان ژاق روسونک کیدیک بر
بیک طقوز یوز الی فراغه، قوللاندینی طونباق ساعتی بیک
بش یوز فراغه آلمش! غاریبالدینک یاغنه اصابت ایدرک
جراحلر طرفدن جیقاریلان بر قورشون اوتوز بش بیک
فراق مقابلنده ویرلمش! فرانسه شعراسندن مولیرک بر
برر دکانده اوتور دینی صاندالیه، شاعرک وفاندن سوکره
بش بیک و ایکجی دفعه اوله رق اون بش بیک فراغه
صانیلمش!

بونلردن باشقه بر مبلغ عظیم مقابلنده اشترا ایدلمش

سده نتيجه ینه اولی دایره رجعتدن ماعدا برشیه نهایت بولماز.

بو برحالت عقلیه در. دها ایسی روحیه در. اذوقه ایدیلان خدماتک تجدیدی، تحسیناتک دها رنگین اولسنی استلزام ایدیلکی کی احوال عقلیه حقیقه دخی ابراز ایدیلله. جگه خدماتک تجدیدی تعقالات و تفکراتک رنگین اولسنی استلزام ایلر. ایسته بوفادیمی بزه قازاندره حق (فکر ایجاد) در.

فکر ایجاد، برخصیصه عالیهدرگه آنی اکتساب ایتیش هر فرد بولدیگی دایره دن اصلاً خارجه حقیقه ماز. بناء علیه فوائد مخصوصه سی شوراده ذکر اتمک لازمدر.

فکر ایجاد، دماغک خواص اولیه سی دیکشذیر. مادامک ایجادده بریکلیک وارد. دماغ دخی ایجادینک اکتساب ایتدیگی یکلیکی آلیر. دوشونمک و بر ماده حقیقه نعمیقات لازمه به کیرشمک اعمال فکر اولدیگی کی اعمال فکری دخی بزه اوکره دن فکر ایجاددر.

شو لازمه مدینه نک بوکون آوروبانی سیراب ایدن محصولات عالییه سی ساقه سیله درگه کوکده کی بیلدریم تأثیرسز قلمش. سربما طوران یالچین قیالی طاساغر بطنلرندن دلیه رک اجناسا بشره بول ویرامش، کره ارضده دوران تجارت اولینجه رفاه عمومی حاصل اوله ماز فکری اوزرینه شرایین حدیده هر طرفه تمدید ایدلمک باشلامش. والحاصل استطاعت و قدرت بشریه حدود معلوماتی توسیع ایدره رک اوزرنده قانچه قدر کورینن هیئت بشریه اوقوجه ترابی زیر پائنده تیرتمک باشلامشدر

بونلر برشیعی؟ کندندن ملیونلرجه فرسخ مسافده اولان اجرام سماوی دخی انسانلرک دیدن تجسسندن تخلیص کربان ایدمه مشدر. بعضیلرینک اقلیمه وارنجهیه قدر معلومات سطحیه سی اله ایدمش. هله معادنی دخی آلات مخصوصه واسطه سیله کشف ایدلمک رمق قلمش اولدیغندن اجزای متبدله کاشانن ایچنده ذره متابسینده اولان دماغ بشر جمادات و حیواناته حکمران اولمشدر.

یا بوندن بویه فکر ایجاد قلمدیگی و ارامش، اخیراً فرانسه ده وفات ایدن برقادین آقادمیایه ۱۰۰۰۰۰ فراق ترک ایتمشدر. عجبا بویاره نایمچون ترک ایدلمشدر؟ شامیکیز.

دانتک اثرلری، و برژیلک شعرلری بوکون هر لسانه ترجمه اولمش، الک مشهور کتابخانلری تزیین ایلمشدر. هم ده بویه اولایدرد: آثار عتیقه فیه دن اوله رق کشف ایدیلان برهیکل بر موزن تزیین ایتدیگی کی، آثار عتیقه ادبییه دن اولمق اوزره اغوش اطلاعمره واسل اولان جواهر ادبییه ده کتابخانلری تزیین ایلدی. فنون حاضره جه برساتو بشرک ترقیات قدیمه سی مخطر اولدیگی ایچون عالم انسانجه نه قدر دکرلی ایسه. ادبیات صحیحه جه بر شعرده ترقیات ادبییه قدیمه سی شمدیکی ترقیاتله مقایسه مدمار اولدیغندن طولای اوقدر قیمتداردر. حاصلی آثار عتیقه امیله اله کچکجک هر درلوشی تاریخ قدیمک برحیفه سی دیمک اولدیغندن احوال علادن خبردار اولمق ایستین هر انسان ایچون بو صحیفه یی اوقومق لازمدر. چوق سوله دم، باشکزی آعرتدم، بو هفته لیق بو قدر جقله اکتفا ایدیم، صوکره ینه کوروهوروز.

محمد جلال

مقاله

فکر ایجاد

دنیا ده جالشق قدر موجب رفاه اولان برخصیصه اولدیغنی هر صاحب قلم یازمش. حقیقه بیوک بیوک مدحیه لر، ستایشلر تشویقلر یازمشدر. فقط صورسچی و غیرت یازیلان بونجه مقالات آره سنده محو اولوب کیتمشدر. اوت، جالشق موجب رفاهدر، فقط نه صورتله و فصل؟

فی الواقع بوباده دخی بیسان تفصیلات ایدمش لیکن نتیجه یالکیز (خیلی ایشه) جمله سیله ختام بولمشدر.

عصر حاضر مدنیته تریبه مدینه نقطه نظرندن اکتساب ایتدیگی درجات ترقی دخی همان برفکره خدمت ایدلمسیه حصوله گلشدرکه اوده فکر ایجاددر.

ذهن و یاخود دماغ بر فعالیت دائمه آتنده بولدیغنی ائشاده بورولور. هله فعالیت دائمه سی بر ماده و یاخود مواد محدود اوزرنده اولورسه دها جابوق بورولور بونکله برابر اوماده. نک اطراف وجهانی حقیقه برفکر شامل دخی اله ایدیلیر.